

מדד המגדר אי־שוויון מגדרי בישראל

2024

הגר צמרת | הדס בן אליהו
נעמי חזן | חנה הרצוג
רונה ברייר־גארב

יודעת
she knows • هي تعرف

שוות • WIPS
המרכז לקידום נשים בזירה הציבורית

מכון ון ליר בירושלים
THE VAN LEER JERUSALEM INSTITUTE
معهد فان لير في القدس

מדד המגדר

זוהי השנה ה-12 שבה מתפרסם מדד המגדר של שוות – לקידום נשים בזירה הציבורית במכון ון ליר בירושלים. מדד המגדר הוא כלי מדידה רב עוצמה הבוחן שינויים לאורך זמן במצבם של נשים וגברים בישראל. המדד מציג תמונה מפורטת של האי־שוויון בתחומי חיים שונים – עבודה, השכלה, עוני, עוצמה פוליטית וכלכלית, תרבות ותקשורת, אלימות, חלוקת זמן, בריאות – ומדי שנה מתווספים לו תחומים חדשים (השנה: ייצוג נשים בדרגת אלוף משנה בצה"ל, בעלות על עסקים קטנים, וממד חדש של פערים מגדריים בקרב אנשים עם מוגבלות). בחינת האי־שוויון המגדרי נעשית גם בהצטלבויות בין מגדר לבין מיקומים חברתיים שונים, כמו החברה הערבית, החברה החרדית וגילאי 65 ומעלה. המדד חושף מגוון של נקודות אי־שוויון בין נשים לגברים בישראל באופן המעיד שהאי־שוויון המגדרי הוא עיקרון מכונן ואבן יסוד עיקשת של החברה בישראל. הנתונים שמספק המדד מאפשרים לו לשמש מצפן למקבלי ומקבלות החלטות, לגורמים ממשלתיים וציבוריים, ולארגוני החברה האזרחית בישראל.

פערים מגדריים משתנים לאורך זמן בזיקה לגורמים משפיעים שונים. בישראל, הפערים בין נשים לגברים בתחומי חיים שונים מתרחבים בעקבות משברים כלכליים, משטריים, פוליטיים, ביטחוניים וחברתיים. התרחבות הפערים אינה גזרת גורל, שכן שיפורים בתחומים אלו מביאים לצמצום בפערים המגדריים. כך למשל, אף שמדד המגדר 2024 מראה עלייה של 12% ברמת השוויון המגדרי בישראל משנת 2021 ל-2022 עקב עלייה ניכרת בייצוג הפוליטי של נשים בממשלה ה-36, בשנים 2023-2024 חלה פגיעה קשה בייצוג נשים בזירה הפוליטית והכלכלית, וזו הביאה לירידה דרמטית ברמת השוויון המגדרי בישראל.

הימשכות המלחמה מביאה להתרחבות הפערים המגדריים ולהעמקת האי־שוויון: התעסוקה של רוב הנשים יציבה פחות ומתגמלת פחות משל גברים, ועל כן, ככל שהמלחמה מתמשכת, כך הן מוחלשות כלכלית עוד יותר. האלימות המלחמתית, וגם האלימות במרחב הציבורי, מחלחלות למרחב הפרטי־משפחתי שבו נשים הן הנפגעות העיקריות. הגידול בתפוצת הנשק הפרטי והיעדר מנגנוני פיקוח עלולים להביא לעלייה באלימות בחברה בכלל וכלפי נשים בפרט. הסטת משאבי המדינה למימון המלחמה והמשבר הכלכלי, מביאה לצמצום השירותים החברתיים ורשת הביטחון הסוציאלית של המדינה בתקופה שבה הצרכים רק הולכים וגוברים.

תמונת מצב זו מדאיגה במיוחד על רקע עליית הסמכותניות ושחיקת הדמוקרטיה בישראל, שכן ההדרה של נשים ממוקדי קבלת החלטות במדינה והתעלמות משיקולים מגדריים במסגרתם מביאות להתרחבות הפערים המגדריים ומקבלות ביטוי מוחשי בחיים של נשים. החלטות המדיניות המתקבלות בתחומים אלה אינן מביאות לידי ביטוי את הצרכים וסדרי העדיפויות של מחצית אוכלוסיית ישראל. תהליכי העמקת האי־שוויון בין נשים לגברים וההדרה של נשים ממוקדי קבלת החלטות מבטאים פגיעה ממשית ביסודות הדמוקרטיים של מדינת ישראל. ההשלכות של ההתעלמות השיטתית של מקבלי ומקבלות החלטות במדינה מהגידול בפערים המגדריים כבר ניכרות בשטח, ומחייבות פעולה דחופה ויסודית למניעת משבר חמור אף יותר.

				
מגדור מקצועי	השכלה	תרבות וספורט	עוצמה	שוק העבודה
				
בריאות	אלימות	ביטחון כלכלי ועוני	משפחה וילודה	זמן
				
פריפריה	החברה החרדית	החברה הערבית	אנשים עם מוגבלות	65+

בחוברת מוצגים נתונים מרכזיים של מדד המגדר.

כלל הנתונים המרכיבים את המדד זמינים באתר יודעת yodaat.org

כלל אורך החוברת נשים מסומנות בצבע אפור וגברים בצבע שחור

עיקרי תוצאות מדד המגדר 2024

1. **מתחילת המדידה בשנת 2004 חלה ירידה של 23% ברמת האי־שוויון המגדרי הכוללת בישראל – שיפור של 1.2% במוצע לשנה.** השיפור במדד 2024 נובע בעיקר מצמצום ניכר בפערים המגדריים בממד העוצמה במסגרת הממשלה ה-36 (ממשלת בנט־לפיד). צמצום קל של פערים מגדריים נמצא גם בממדים של השכלה, משפחה וילודה, וניצול זמן, אך הוא נובע בחלקו מהרעה במצבם של גברים או מירידה בהישגים של נשים. לצד השיפור, חל גידול בפערים בין נשים לגברים **ועלייה ברמת האי־שוויון בממדים של שוק העבודה, מגדור מקצועי ואלימות מבוססת מגדר.** הממד שבו קיים הפער המגדרי העמוק ביותר ממשיך להיות עוצמה פוליטית וכלכלית, והממד השוויוני ביותר הוא השכלה.
2. **בממד העוצמה חלה, כאמור, עלייה דרמטית בייצוג נשים בזירה הפוליטית** במסגרת ממשלת בנט־לפיד, ובייחוד במספר השרות והמנכ"ליות במשרדי הממשלה. גם בזירה הכלכלית חלה עלייה בייצוג נשים בקרב מנכ"לים במגזר הפרטי ובדירקטוריונים של חברות – פרטיות אך בעיקר ממשלתיות. ואולם בשנים 2023–2024 חלה צניחה בייצוג הפוליטי של נשים, ורמת השוויון המגדרי בממד העוצמה ירדה בהתאם. כך לדוגמה, בין 2022 ל-2024 ירד ייצוג נשים בקרב הח"כים מ-41% ל-24%, ובקרב שרי הממשלה מ-34.6% ל-14.7%. **אינדיקטור חדש** בממד העוצמה הוא **ייצוג נשים בדרגות בכירות בצה"ל**: 11.5% בדרגת אלוף משנה ו-21.6% בדרגת סגן אלוף (בשנת 2023).
3. **בממד ההשכלה חלה עלייה קלה** בשיעור הגברים בעלי 13–15 שנות לימוד, והפער המגדרי הצטמצם במעט. חלה ירידה כללית במספר התלמידים הזכאים לתעודת בגרות, אך במיוחד בקרב תלמידות ולכן הפער המגדרי הצטמצם.
4. **בממד המשפחה והילודה ניכר תהליך איטי אך מתמשך של ירידה באי־שוויון המגדרי:** נמשכת הירידה בפריון נערות, יש צמצום בפער המגדרי בקרב העומדים בראש משפחות חד־הוריות, ונראית ירידה קלה בפריון נשים. **בממד ניצול הזמן:** הפער המגדרי בזמן ההגעה לעבודה הצטמצם, וכמוהו הפער המגדרי בקרב העובדים במשרה חלקית עקב האחריות על עבודות הבית והטיפול בילדים (**העבודות השקופות**), בעיקר בשל ירידה בשיעור הנשים המדווחות על כך – מ-24% ל-21%.
5. **במדד הנוכחי חלה עלייה ברמת האי־שוויון המגדרי בממדי שוק העבודה, מגדור מקצועי ואלימות כלפי נשים,** עקב גידול בפערים בין נשים לגברים בממדים אלה. **בממד שוק העבודה: הפער המגדרי בשכר החודשי הממוצע ממשיך לגדול** – מ-32% ב-2019 ל-35% ב-2022. הפער המגדרי בשכר השכירים בישראל הוא השני בגובהו בקרב מדינות ה-OECD. מאז מגפת הקורונה גדל מאוד מספר הגברים העצמאיים בהשוואה למספר הנשים, אך הפער המגדרי בשכר בקרב עצמאים הצטמצם. **אינדיקטור חדש בממד זה הוא הפער המגדרי בבעלות על עסקים קטנים,** שהצטמצם ב-8% בין השנים 2006 ו-2022.

6. **היבט נוסף של שוק העבודה הוא פערים בין נשים לגברים בתעסוקה מעוררת:** במדד הנוכחי גדלו הפערים המגדריים בתעסוקה במשרה חלקית בכלל, ושלא מרצון בפרט, ובתעסוקה בכמה משרות במקביל. צמצום פערים בין נשים לגברים נמצא בקרב המרוויחים עד שכר מינימום, הנמצאים באבטלה ממושכת, ומקבלי שכר כל השנה. **הפן המגדרי בתחולת העוני משלים את התמונה:** שיעור הנשים העניות גבוה משיעור הגברים העניים, **והפער המגדרי בתחום זה בשנתיים האחרונות הוא ברמה הגבוהה ביותר מתחילת המדידה.**
7. **בממד האלימות כלפי נשים חלה הרעה כמעט בכל האינדיקטורים.** במיוחד בולטים הגידול במספר הנשים המטופלות במרכזים של משרד הרווחה להתמודדות עם אלימות במשפחה והירידה בתחושת הביטחון של נשים בזמן הליכה באזור מגוריהן בשעות החשכה. בשנת 2023 התרחשו 35 מקרים של רצח נשים על רקע מגדרי (עד 13.12.24).
8. **נוסף על המדידה הכללית, מדד המגדר בוחן את האי־שוויון המגדרי בהצטלבות עם מיקום חברתי.** הצטלבויות אלה מכוננות משטרים שונים של הפרדה והדרה על בסיס מגדרי. **בחברה הערבית נמשכת הירידה ברמת האי־שוויון** בין נשים לגברים שהחלה בשנת 2018, אולם חל גידול בפער המגדרי בכמה אינדיקטורים, ובהם השכר החודשי והשעתי, וכן חלה עלייה בפריון נערות בנות 15–19 – לראשונה מתחילת המדידה – וירידה ניכרת בזכאות לתעודת בגרות (מספר הבנות ירד יותר ממספר הבנים). שיעור הנשים בעלות השכלה אקדמית ממשיך להיות גבוה מעט משיעור הגברים אך הפער הצטמצם. **בממד החברה החרדית לא חל שינוי ברמת האי־שוויון המגדרי בשנים האחרונות.** במדד הנוכחי אפשר לראות גידול קטן בפער המגדרי בעבודה במשרה חלקית (שיעור הגברים ירד מעט בעוד שבקרב נשים לא חל שינוי). בהשכלה האקדמית הצטמצם מעט הפער.
9. **גילאי 65+: משנת 2020 חלה עלייה ברמת השוויון המגדרי בין נשים לגברים בגילאים המבוגרים.** שיפור זה נובע מצמצום פערים בין נשים לגברים בהשתתפות בשוק העבודה, שיעור מקבלי פנסיה, גובה ההכנסה מפנסיה ודיווח על תחושת דיכאון.
10. **פערים מגדריים בקרב אנשים עם מוגבלות:** סוגיה זו נבחנת השנה לראשונה, בעקבות יוזמה של אלו"ט. ניתוחים ראשוניים העלו פערים מגדריים ניכרים, ובכללם פערים בהשתתפות בשוק העבודה (גברים – 33% לעומת נשים – 20%), בשכר החודשי הממוצע (11,997 ש"ח בקרב גברים ו-6,605 ש"ח בקרב נשים), בהשכלה אקדמית (17.4% מהנשים לעומת 14.8% מהגברים), ובתחושת ביטחון ללכת ברחוב בחשכה – 77% מהגברים חשים בטוחים לעומת 53.7% בלבד מהנשים.

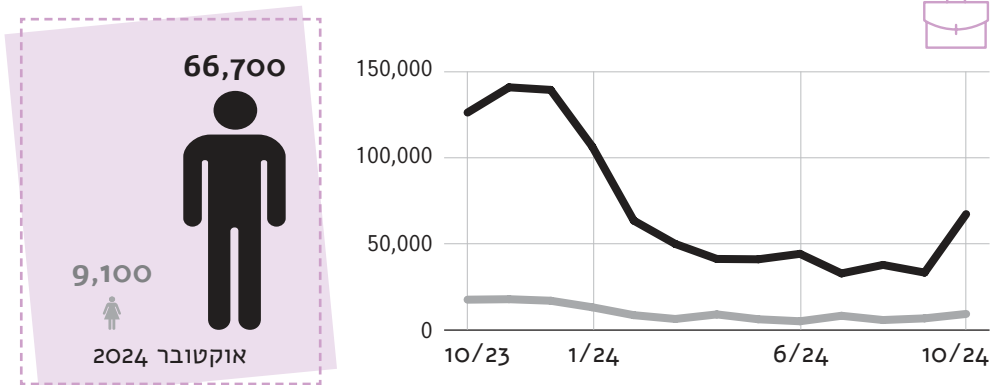

חיים בצל מלחמה: היבטים מגדריים

המלחמה משפיעה באופן שונה על נשים וגברים במגוון היבטים החיים, אולם לגבי תחומים רבים אין בנמצא מידע עדכני אשר יכול ללמד על המצב ולסייע בגיבוש מענים למצבי החיים והצרכים השונים.

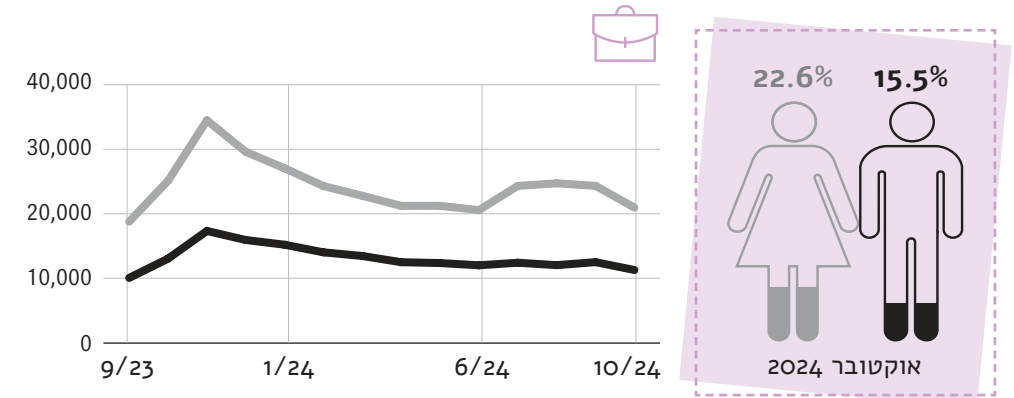
במיוחד חסר מידע רגיש מגדרית במגוון רחב של נושאים, בין היתר מנהיגות נשים בחברה האזרחית מאז 7 באוקטובר, מצבן של האוכלוסיות המפונות, השלכות בריאותיות (פיזיות ונפשיות), ועבודות שקופות (טיפול בילדים ועבודות בית).

מועסקים הנעדרים זמנית מהעבודה עקב שירות מילואים לפי מגדר

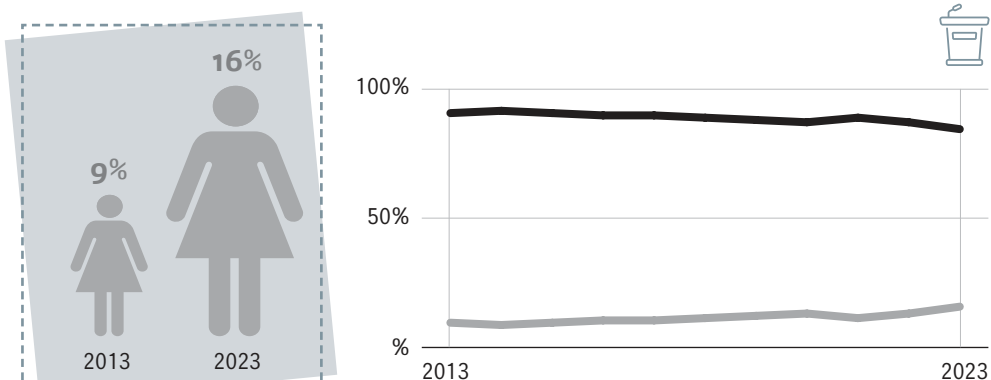
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

דורשי עבודה בעלי משלח יד אקדמי לפי מגדר (במספרים)

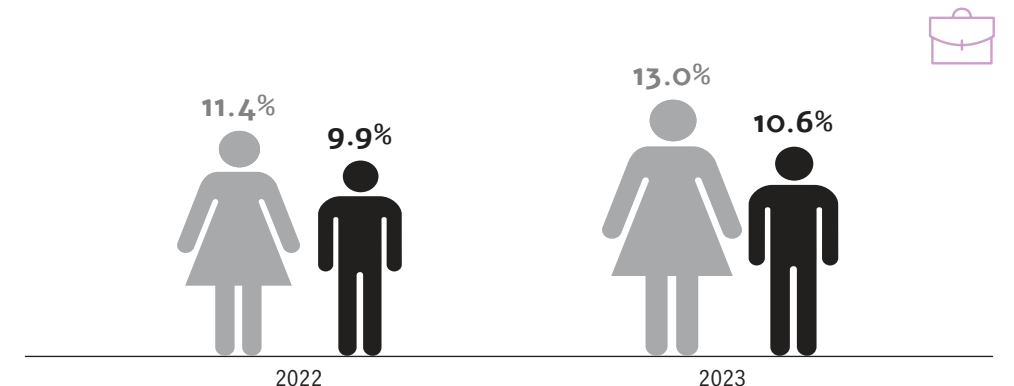
מקור: נתוני שירות התעסוקה ועיבודי המחברות

אחוז הנשים והגברים בקרב המשרתים שירות מילואים פעיל בצה"ל לפי שנה

מקור: צה"ל (מענה לבקשת חופש מידע)

עובדים מהבית 3 ימים או יותר בשבוע לפי מגדר

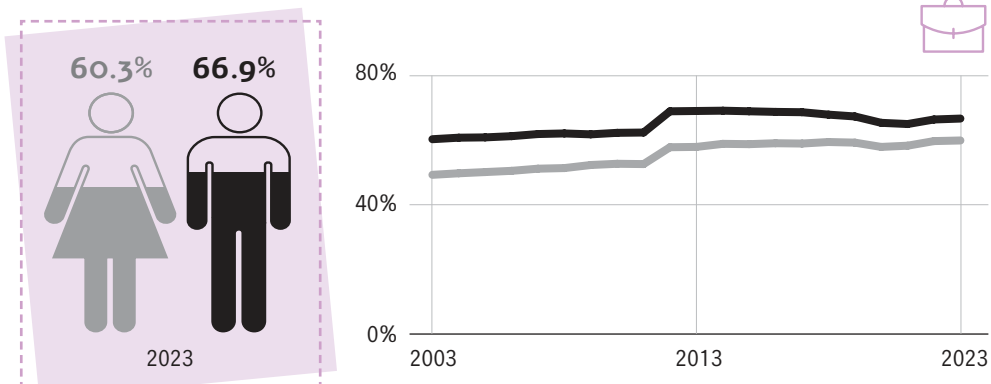
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

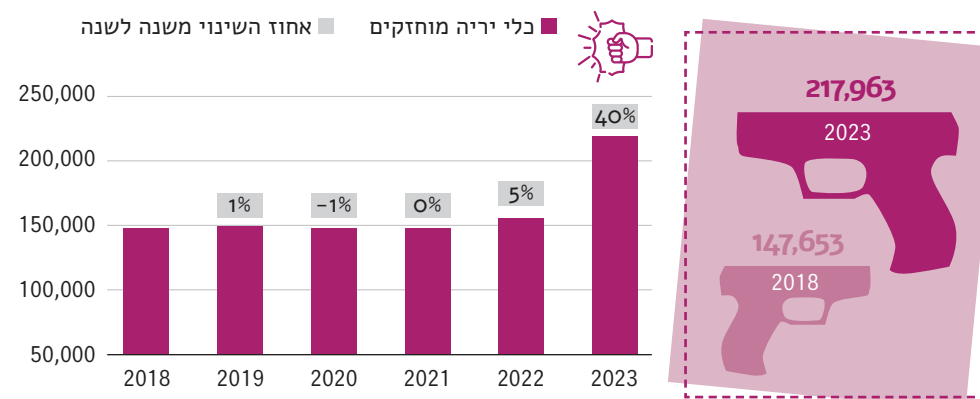
פער מגדרי מתמשך בכל תחומי החיים

ברוב תחומי החיים נשמר פער מגדרי לטובת הגברים. במקצת התחומים לא זו בלבד שהפער אינו מצטמצם אלא הוא אף גדל עם הזמן.

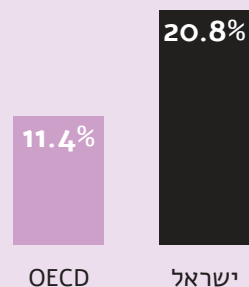
שיעור ההשתתפות בכוח העבודה גיל 15 ומעלה

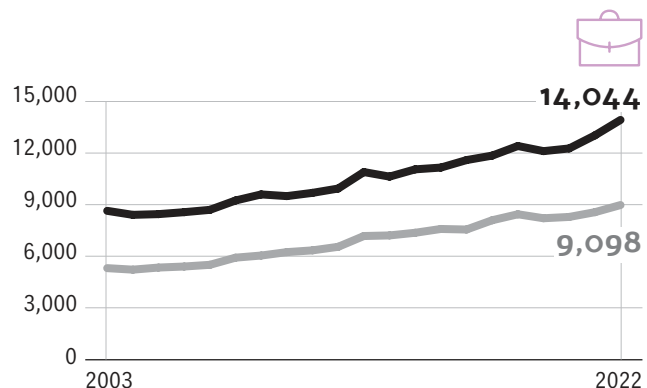
מספר כלי יריה פרטיים המוחזקים בידי בעלי רישיונות בישראל לפי שנה

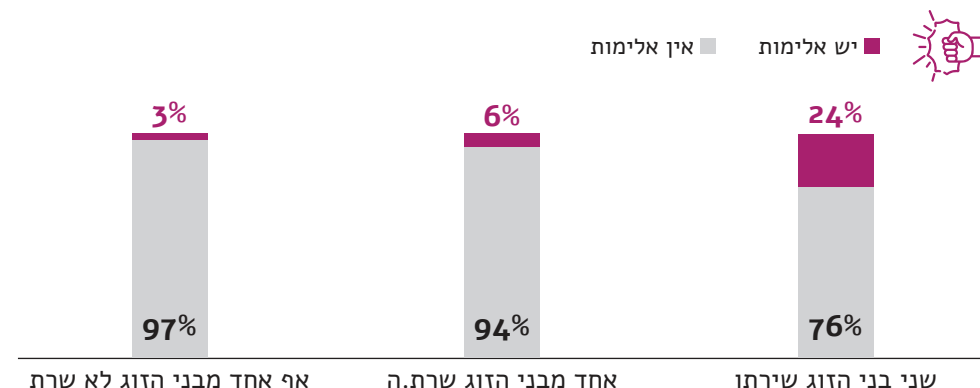
הפער המגדרי בשכר החציוני 2022

שכר חודשי ממוצע בש"ח

אלימות פיזית ומינית בזוגיות לפי סטטוס שירות ביטחוני

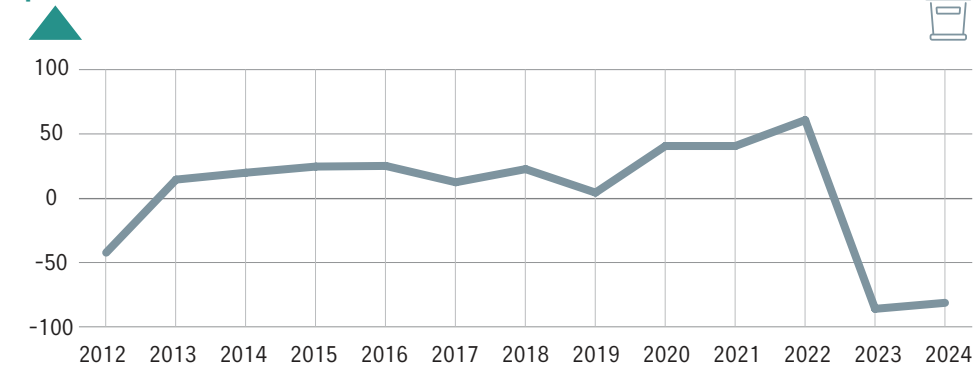

זירה פוליטית וכלכלית

עמדות הניהול, ההשפעה וקבלת ההחלטות בזירה הפוליטית ובזירה הכלכלית מאוישות ברובן על ידי גברים. **רמת השוויון המגדרי בעוצמה הפוליטית נותרה נמוכה מאוד בשנת 2024**, כתוצאה מייצוג פוליטי נמוך של נשים וממינוי של נשים מעטות לתפקידים בזירה הפוליטית בשנתיים האחרונות.

רמת השוויון המגדרי בממד העוצמה

שוויון

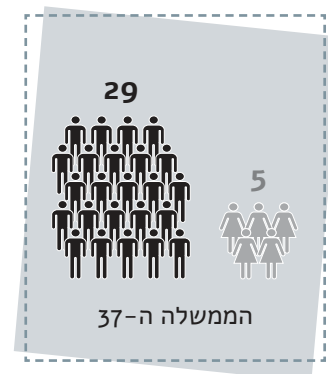
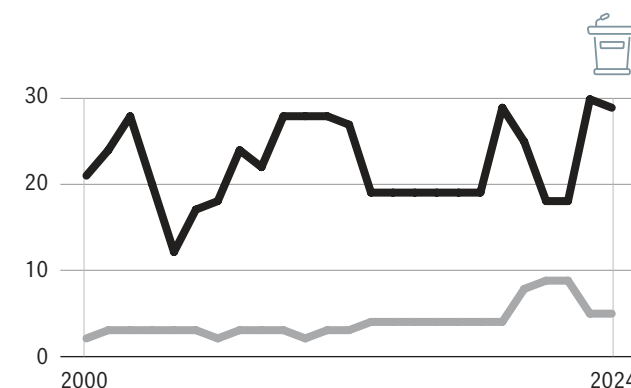

אי־שוויון

מקור: מדד המגדר 2024

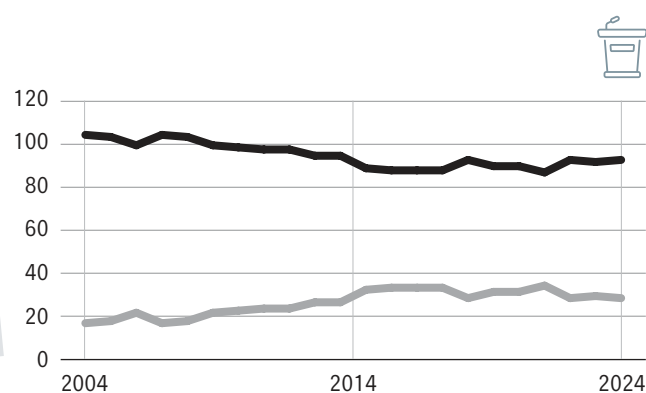
*בשנת 2004, שנת הבסיס למדידה, הערך הוא 0.

מספר שרות ושרים בממשלה

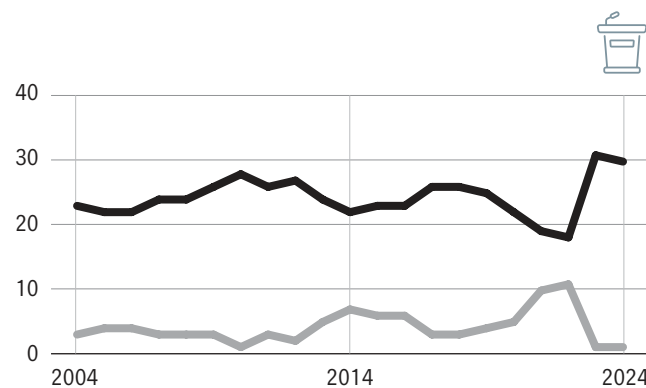

מקור: אתר הכנסת

מספר חברי וחברות הכנסת

מספר המנכ"לים והמנכ"ליות של משרדי הממשלה

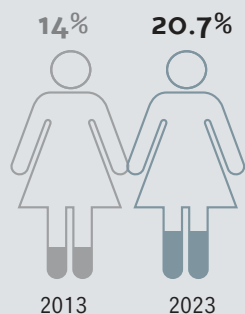
מקור: יודעת

נשים וגברים
בראש רשויות
מקומיות 2024

מקור: נתוני משרד הפנים
ועיבודי המחברות

שיעור פרופסוריות
מן המניין
באוניברסיטאות

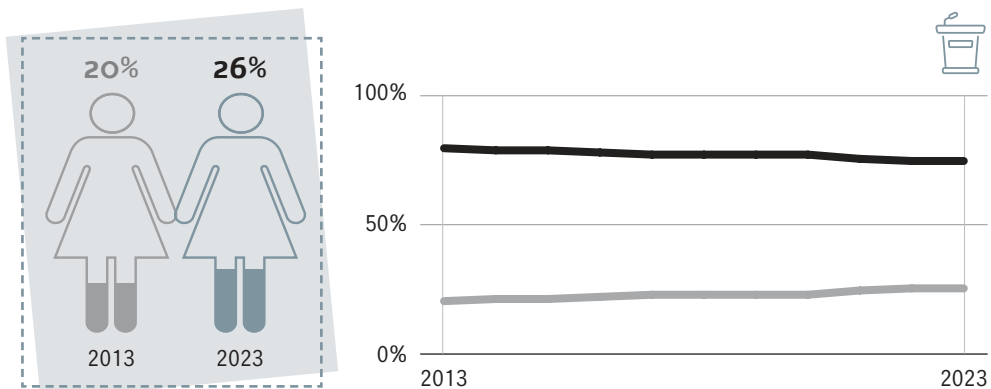

מקור: למ"ס

עוצמה פוליטית וכלכלית

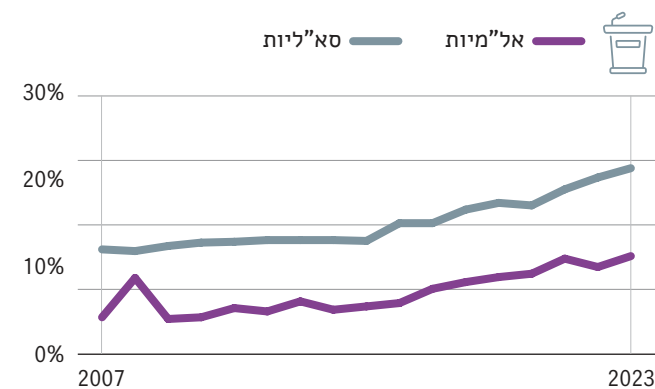
עמדות המפתח בזירה הפוליטית והכלכלית מאוישות ברובן המכריע על ידי גברים.

שיעור נשים וגברים בדירקטוריונים של חברות ציבוריות

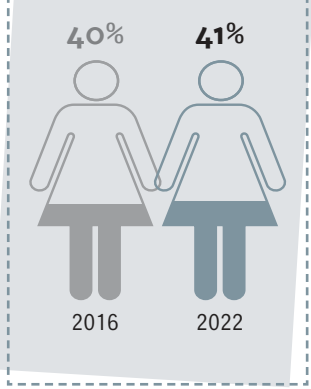
מקור: הגר צמח על בסיס אתר הרשות לניירות ערך

שיעור הנשים בדרגת סגן אלוף ואלוף משנה בצה"ל לפי שנים

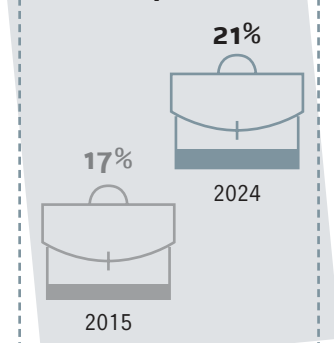
מקור: צה"ל (מענה לבקשת חופש מידע)

תפקידי ניהול במגזר הציבורי

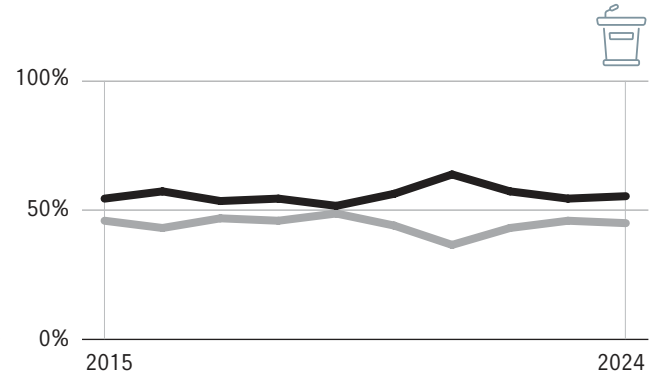
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

שיעור החברות הממשלתיות ללא נשים בדירקטוריונים

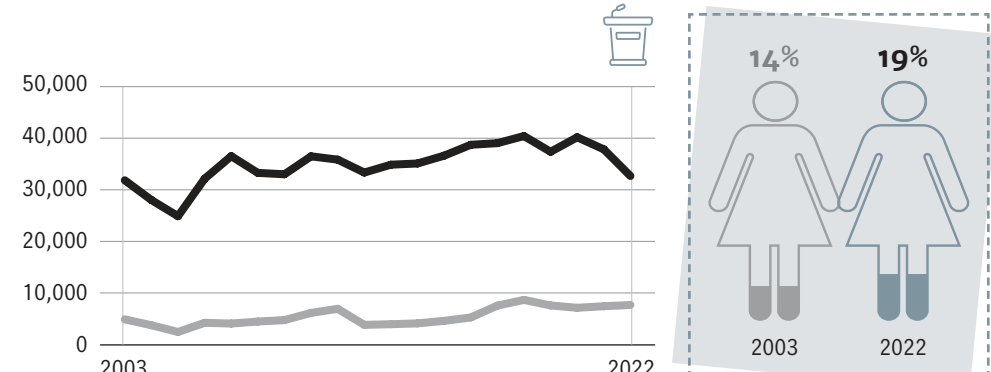
מקור: הגר צמח על בסיס אתר רשות החברות הממשלתיות

שיעור נשים וגברים בדירקטוריונים של חברות ממשלתיות

מקור: הגר צמח על בסיס אתר רשות החברות הממשלתיות

מספר המנכ"לים והמנכ"ליות במשק

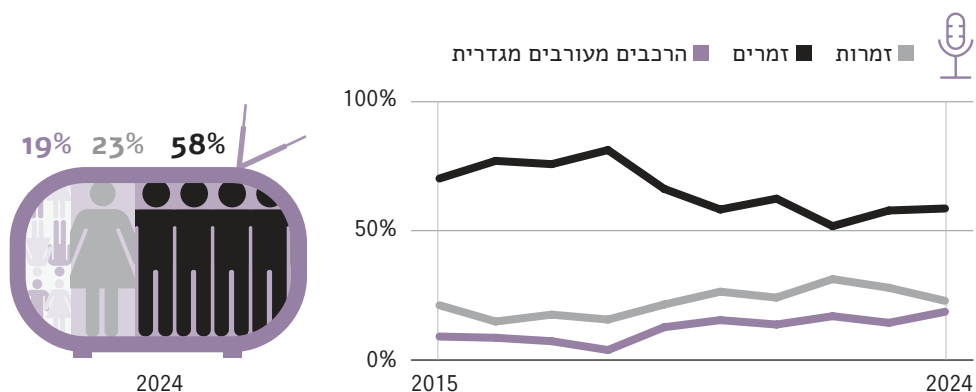

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

פער מגדרי מתמשך בתחומי התרבות, התקשורת והספורט

הפערים בין נשים לגברים בהובלה והשפעה בתחומי התרבות, הספורט והתקשורת תורמים לעיצוב דימויים, סמלים ומיתוסים המשמרים היררכיות מגדריות בחברה הישראלית

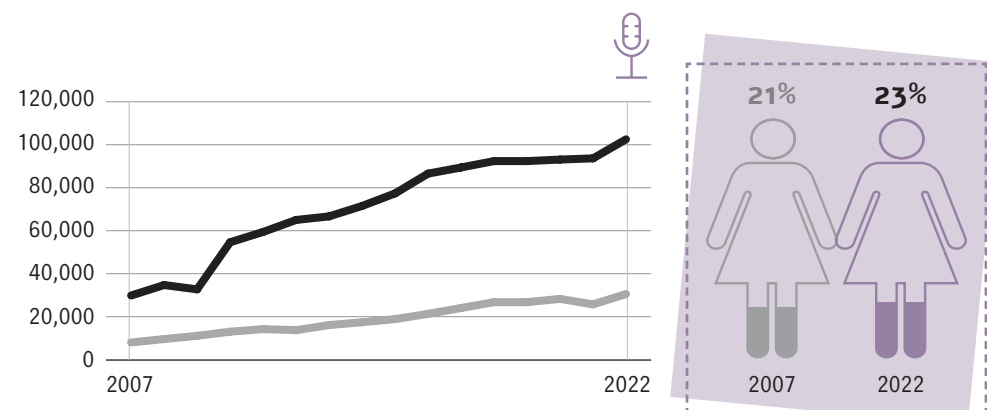
השמעות של זמרים וזמרות בתחנות הרדיו הארצי והאזורי

מקור: אתר מדיה פורסט ועיבודי המחברות

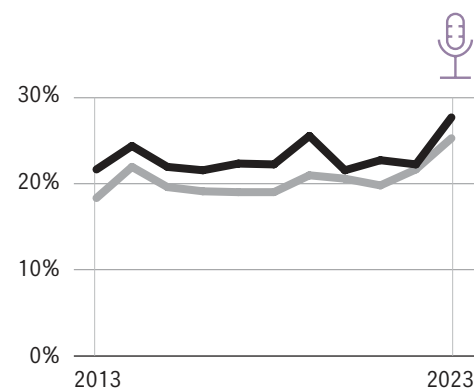
* נתוני 2024 עד ל-13.11.24

מספר הספורטאים והספורטאיות הפעילים ספורט תחרותי

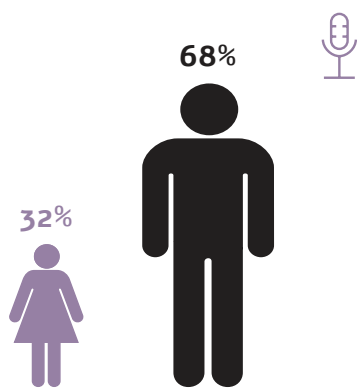
מקור: משרד התרבות והספורט

שיעור העוסקים בפעילות התנדבותית לפי מגדר

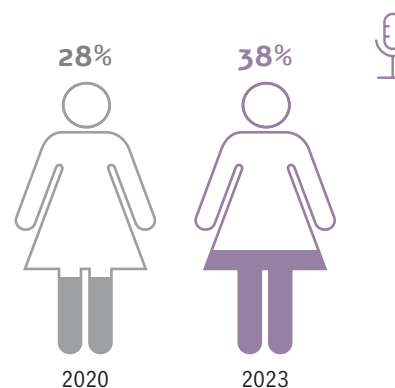
מקור: למ"ס

ייצוג מגדרי בתוכניות אקטואליה וחדשות 2023

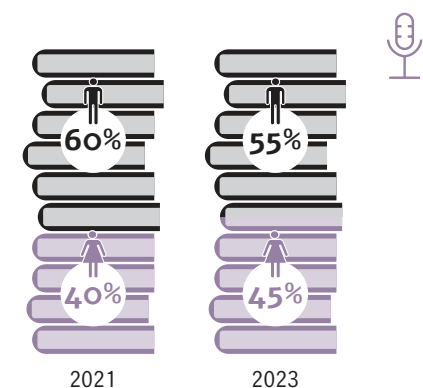
מקור: ארגון העיתונאים והעיתונאיות, העין השביעית, הצלחה

שיעור הנשים בהנהלות של איגודי ספורט

מקור: משרד התרבות והספורט

ספרים שיצאו לאור בישראל לפי מגדר המחבר/ת

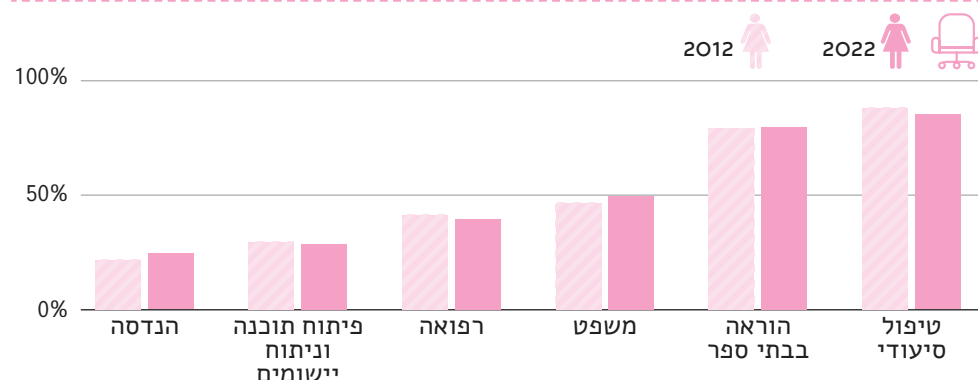
מקור: הספרייה הלאומית

השכלה ותעסוקה

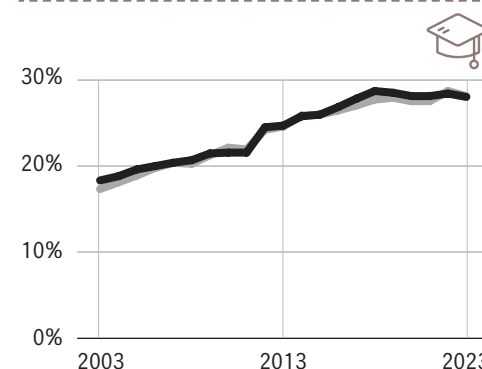
יותר ויותר נשים רוכשות השכלה גבוהה ואף מרחיבות את תחומי הלימוד. עם זאת, חסמים מבניים ותרבותיים מקשים עליהן לתרגם הישגים אלה לצמצום פערים בשוק העבודה ובזירה הפוליטית והכלכלית.

שיעור הנשים במשלחי יד נבחרים

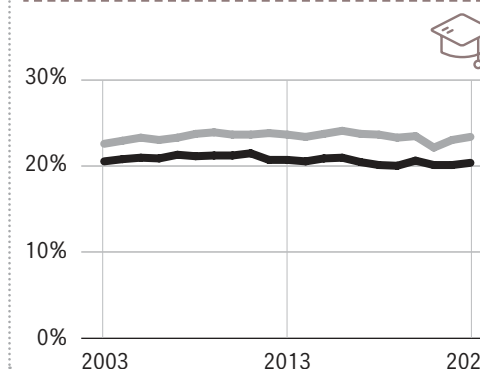
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

שיעור בוגרי/ות 16 שנות לימוד ומעלה

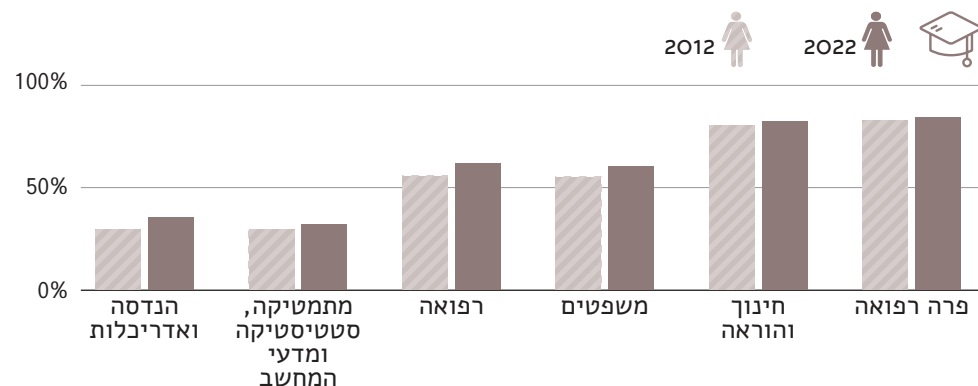

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

שיעור בוגרי/ות 15-13 שנות לימוד

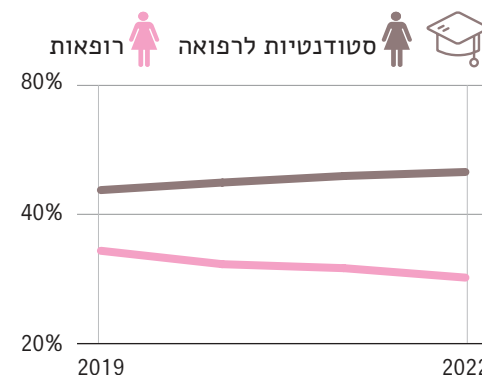
שיעור הסטודנטיות באוניברסיטאות* לפי מגמות לימוד

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

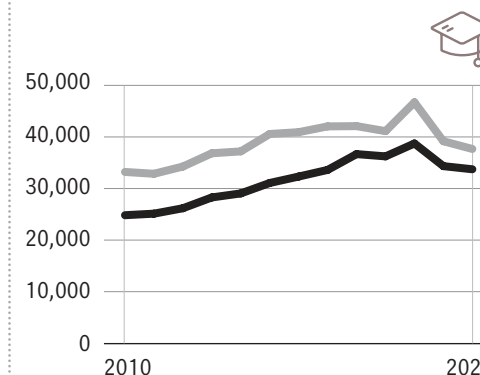
* סטודנטיות הלומדות באוניברסיטאות, בכל התארים

שיעור הנשים בקרב רופאים ובקרב סטודנטים לרפואה

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

זכאות לבגרות לפי מגדר מספרים

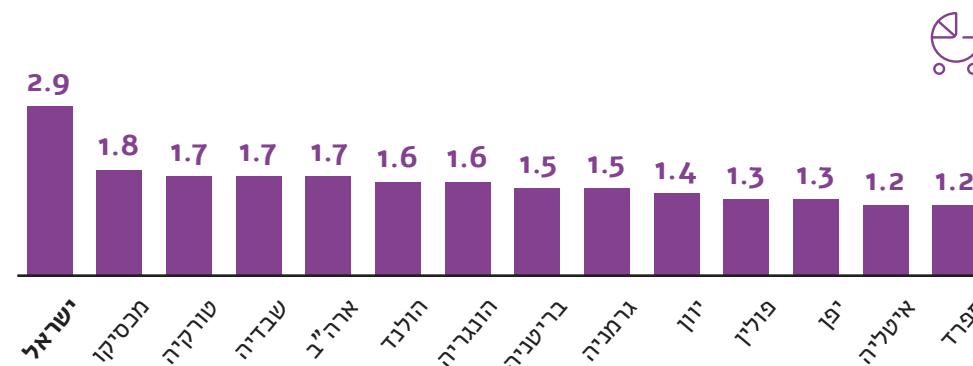
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

עבודה, משפחה, זמן

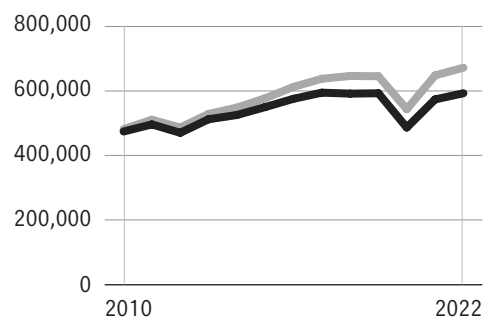
תעסוקת נשים קשורה קשר הדוק לחלוקת העבודה המגדרית בבית ובמשפחה. נשים הן עדיין האחראיות העיקריות **לעבודות השקופות** – עבודות הבית והטיפול במשפחה. אחריות זו משמשת במקרים רבים **חסם** להשתתפות מלאה ושוויונית של נשים בשוק העבודה. בישראל זוהי סוגיה משמעותית במיוחד לאור רמת הפריור הגבוהה בהשוואה למדינות מפותחות אחרות.

מספר ילדים ממוצע לאישה במדינות OECD נבחרות 2022

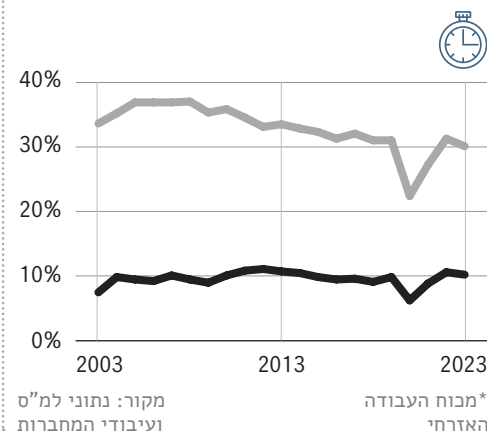
מקור: OECD Family Database

מועסקים במספר משרות במקביל לפי מגדר

מקור: למ"ס על פי נתונים מנהליים

שיעור הנשים והגברים המועסקים במשרה חלקית*

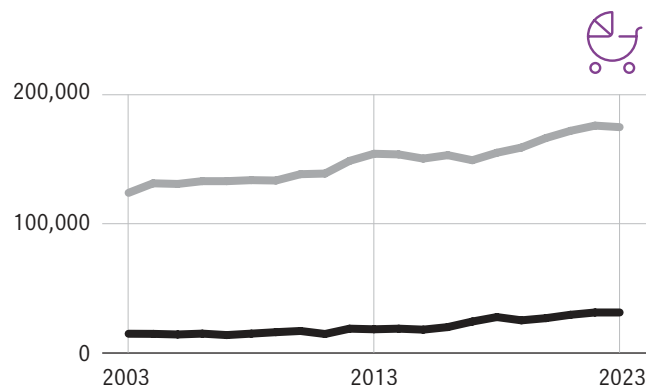
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

*מכוח העבודה האזרחי

נשים לעומת גברים בראש משפחות חד-הוריות

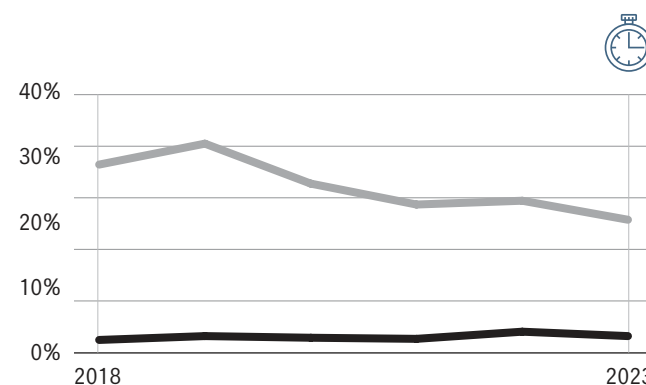

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

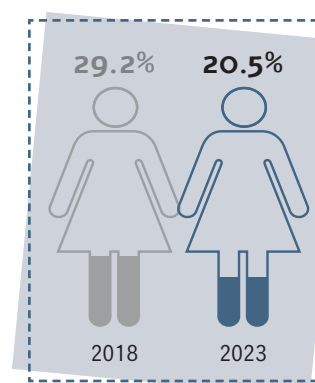

תעסוקה במשרה חלקית עקב טיפול במשפחה ובבית

אחוז המדווחים

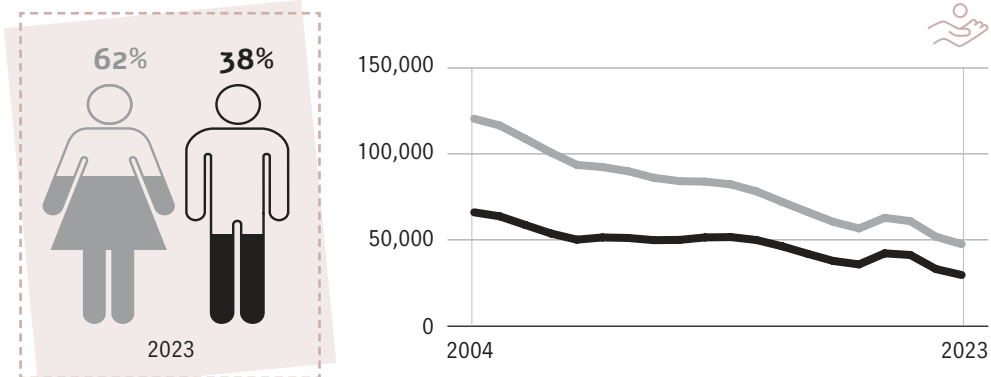
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

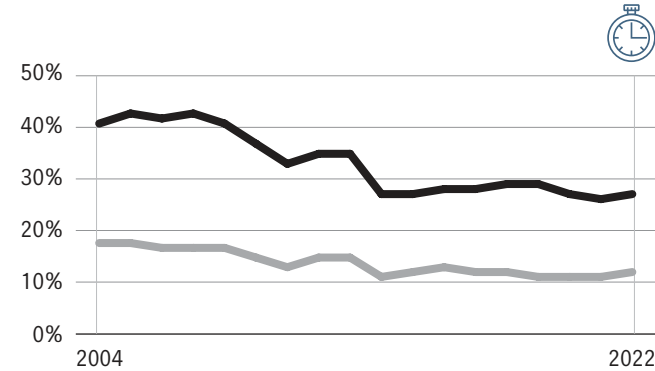
פגיעות וביטחון כלכלי

נשים עניות יותר מגברים ונסמכות יותר על מערכת הביטחון הסוציאלי בשלבי החיים השונים.

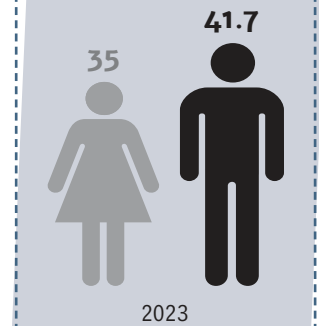
מספר התביעות לגמלה של הבטחת הכנסה

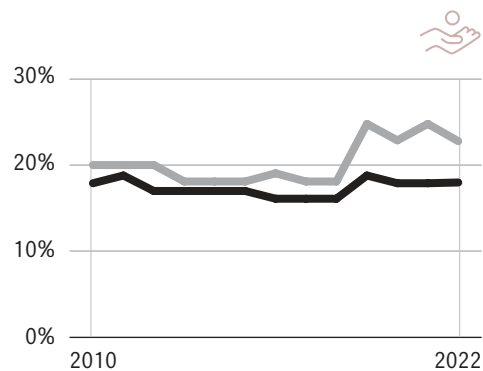
שיעור העובדות והעובדים (בשכר) מעל 50 שעות בשבוע

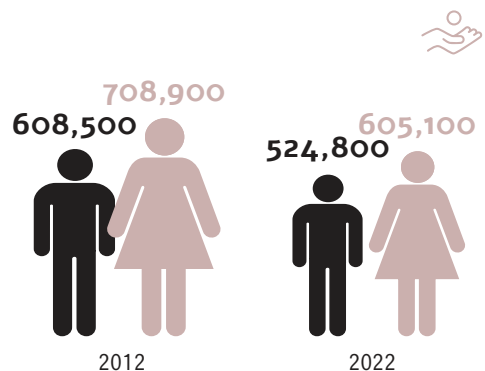
ממוצע שעות עבודה בשבוע

היקף העוני לאחר תשלומי העברה ומסים

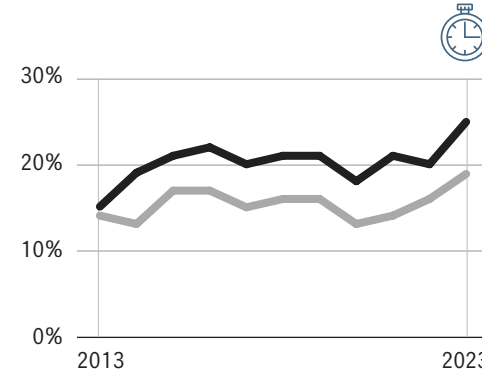
מספר הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים*

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

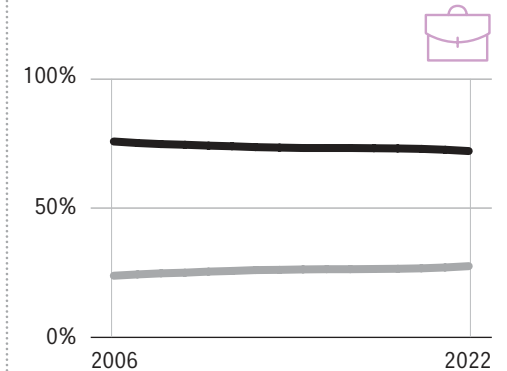
* של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

משך זמן הגעה לעבודה: 45+ דקות*

* אחוז מקרב המועסקות/ים

בעלות על עסקים קטנים לפי מגדר

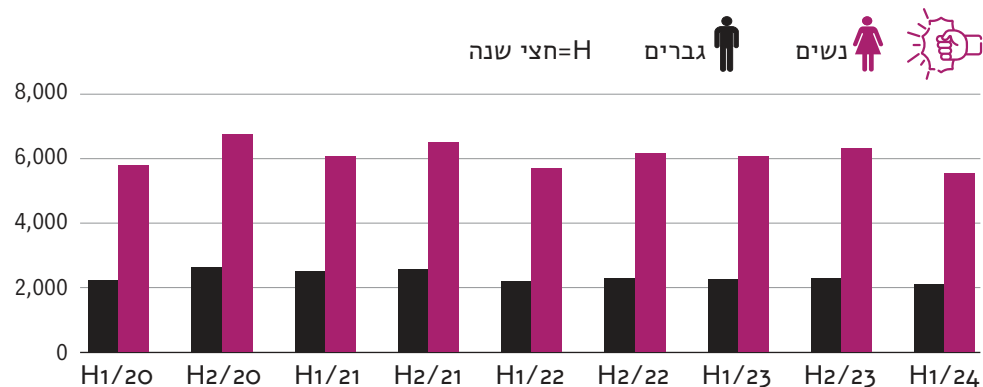

אלימות מבוססת מגדר

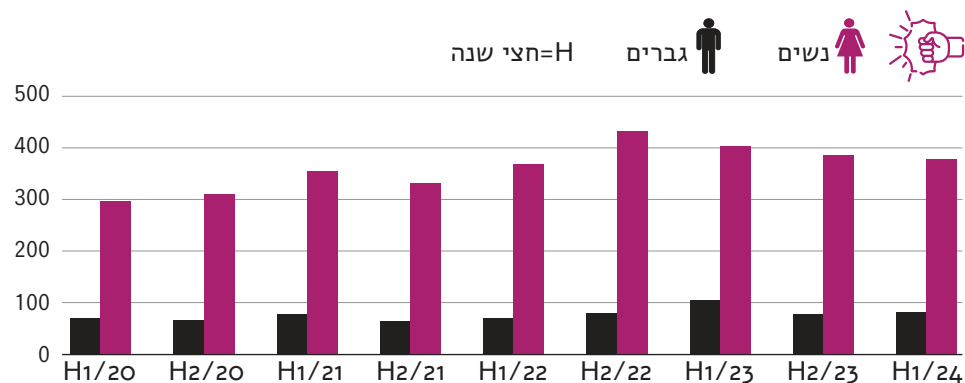
הנתונים אודות אלימות במשפחה, גופנית ומינית, מוצגים בחלוקה לתקופות של חצי שנה, מספטמבר 2019 (בכל שנה, חצי השנה הראשונה (H1) היא ספטמבר עד פברואר, וחצי השנה השניה (H2) היא מרץ עד אוגוסט).

מספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין עבירות אלימות גופנית במשפחה לפי מגדר הנפגעת

מקור: משטרת ישראל

מספר התיקים שנפתחו במשטרה בגין עבירות מין במשפחה לפי מגדר הנפגעת

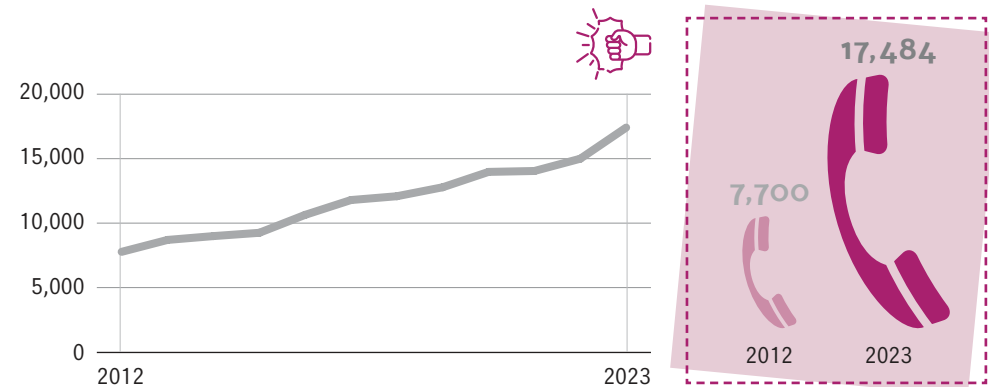

מקור: משטרת ישראל

אלימות מבוססת מגדר

קשה מאוד לאמוד את היקף תופעת האלימות מבוססת המגדר בישראל משום שקיים מחסור בנתונים רשמיים עדכניים ביחס להיקף התופעה על היבטיה השונים: אלימות מינית, פיזית, כלכלית, רצח נשים, אלימות במשפחה, ועוד. הנתונים הקיימים מהווים אומדן חסר של היקף התופעה.

מספר הפניות החדשות מדי שנה למרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית

מקור: איגוד מרכזי הסיוע

רצח על רקע מגדרי כולל נשים שנרצחו על ידי בן זוג או קרובי משפחה, במסגרת סכסוך בין משפחות/עבריינים, או נסיונות חיסול של אחרים

מקור: תזכור, ממ, משטרת ישראל, שדולת הנשים

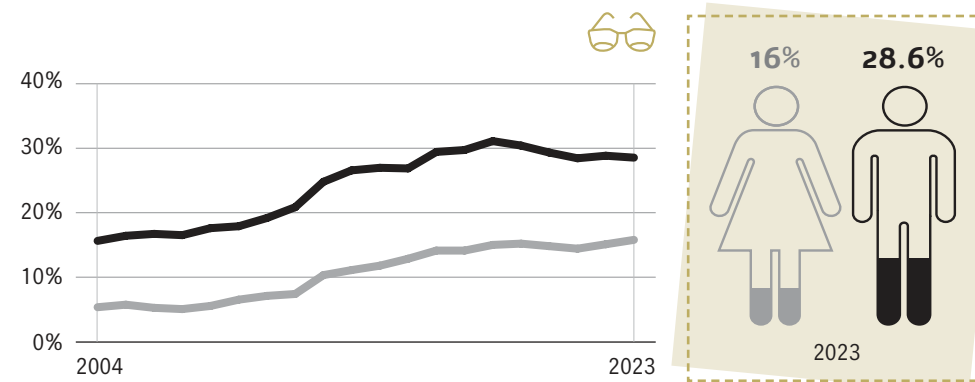
* נתוני 2024 עד 13 בדצמבר

הצטלבויות: פערים מגדריים בקבוצות חברתיות שונות

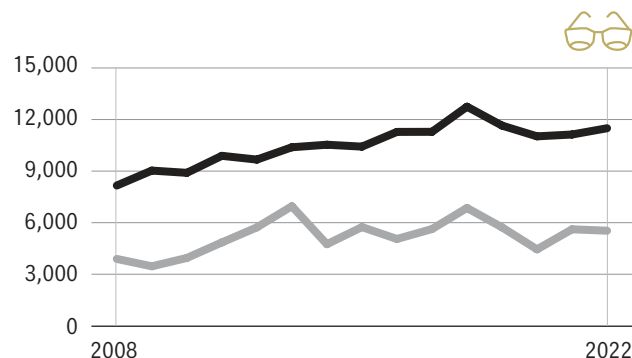
על מנת להבין לעומק את מצבן של נשים שונות, יש להביא בחשבון השתייכות אתנית ולאומית, מיקום גיאוגרפי, מצב כלכלי, גיל, מוגבלות, וגורמים נוספים. ההצטלבות בין מגדר לבין גורמים אלו יוצרת הבדלים בין נשים ומעצימה את פגיעותן של נשים מקבוצות מוחלשות.

השתתפות בכוח העבודה נשים וגברים בגיל 65+

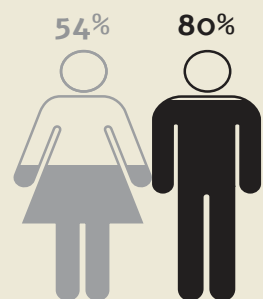

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

שכר חודשי ממוצע נשים וגברים בגיל 65+

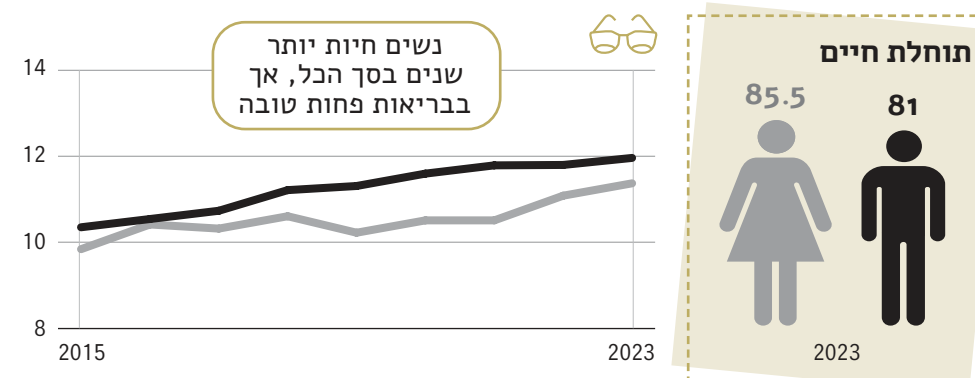

נשואים בקבוצת הגיל 65+ 2023

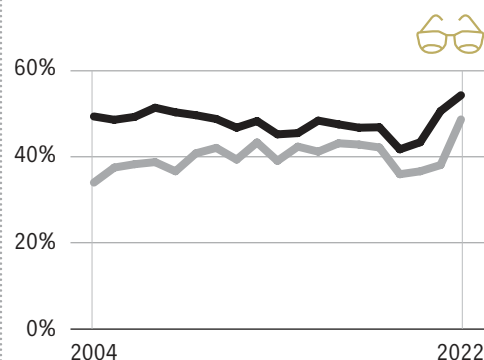
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

תוחלת חיים בריאים: בגיל 65, מספר השנים הממוצע שצפויים לחיות ללא בעיה בריאותית שמפריעה לתפקוד

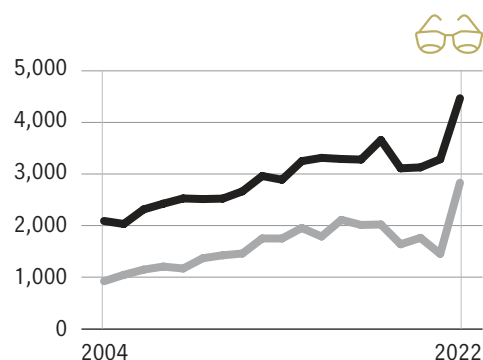
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

שיעור הנשים והגברים בגילאי 65+ המקבלים פנסיה

מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

גובה הפנסיה של נשים וגברים בגילאי 65+ בש"ח

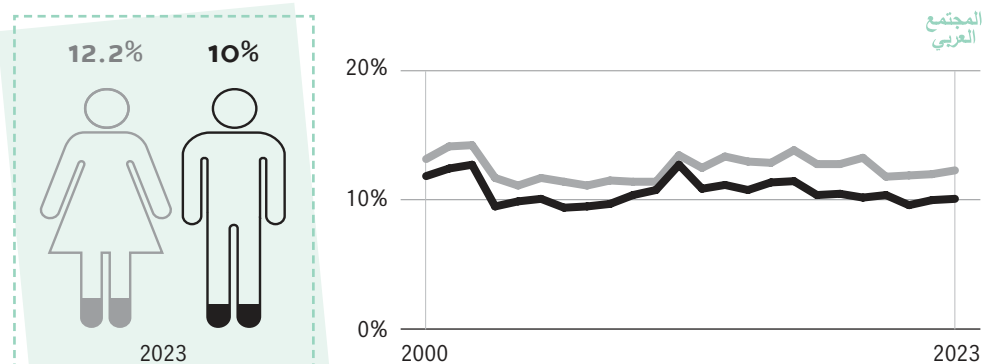
מקור: נתוני למ"ס ועיבודי המחברות

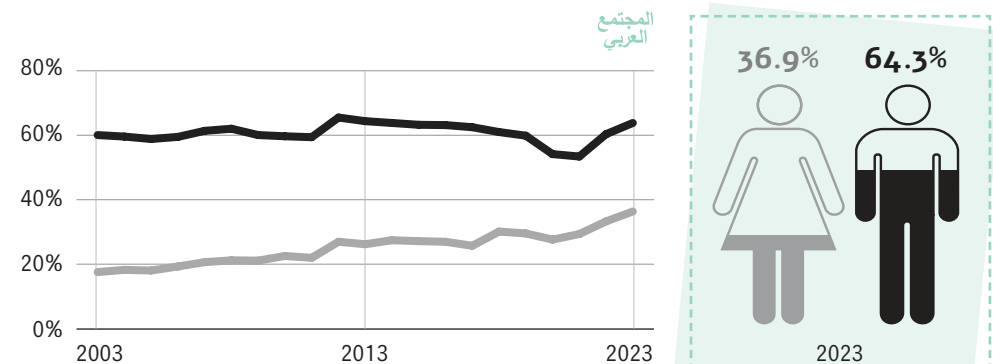
הצטלבויות: פערים מגדריים בחברה הערבית

בחברה הערבית, שיעור הנשים בעלות השכלה אקדמית גבוה משיעור הגברים. לצד זאת, הפער המגדרי בתעסוקה הצטמצם, אך הפער המגדרי בשכר התרחב.

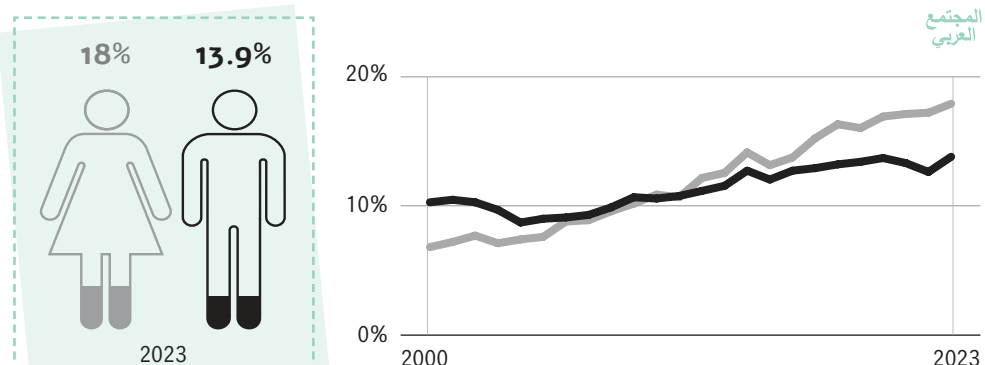
שיעור בוגרי/ות 15-13 שנות לימוד בחברה הערבית

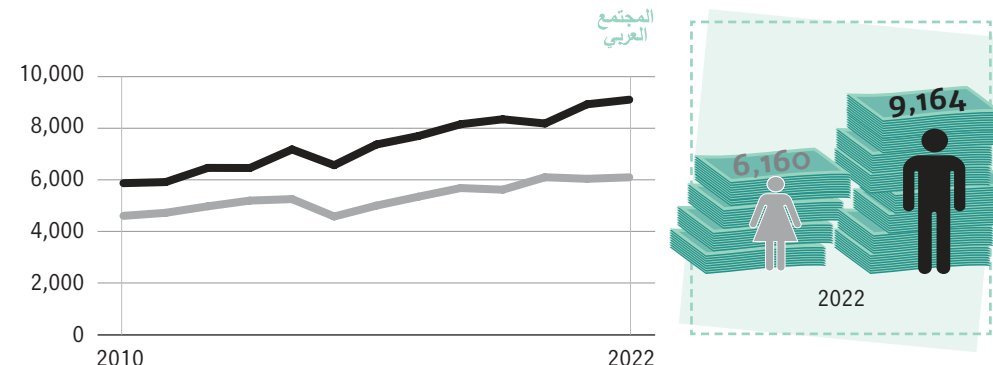
השתתפות בכוח העבודה בחברה הערבית בישראל

שיעור בוגרי/ות 16 שנות לימוד ומעלה בחברה הערבית

שכר חודשי ממוצע בחברה הערבית בישראל בש"ח

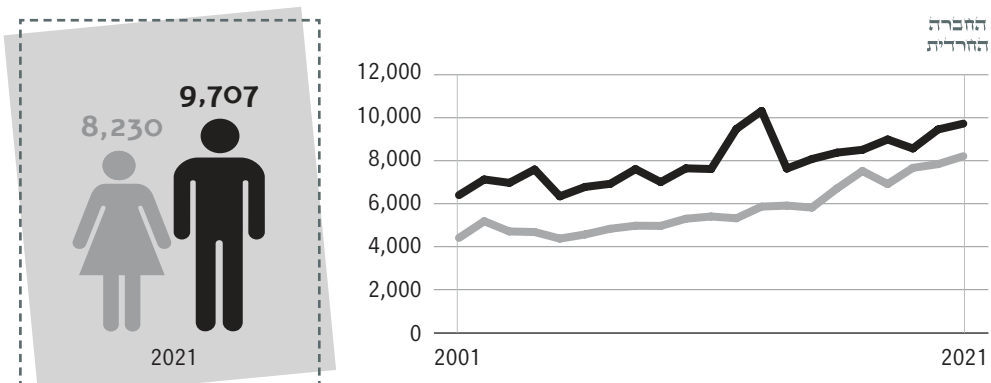

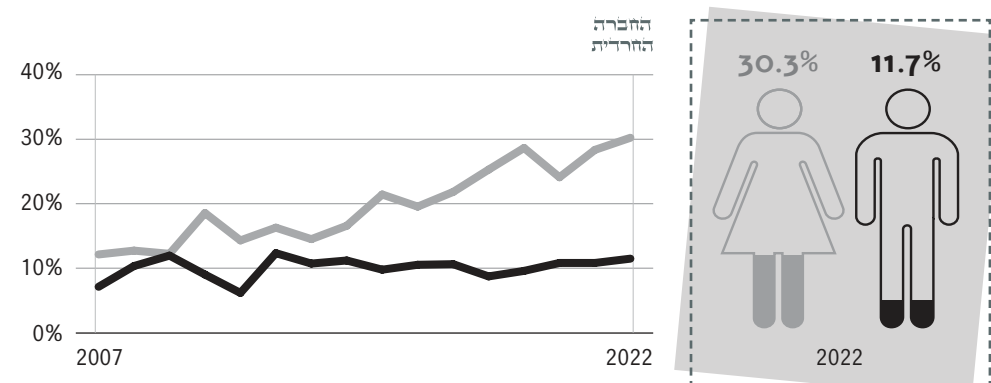
הצטלבויות: החברה החרדית

בחברה החרדית יותר נשים מגברים רוכשות השכלה אקדמית ומשתתפות בשוק העבודה, אך שכן החודשי נמוך משל גברים.

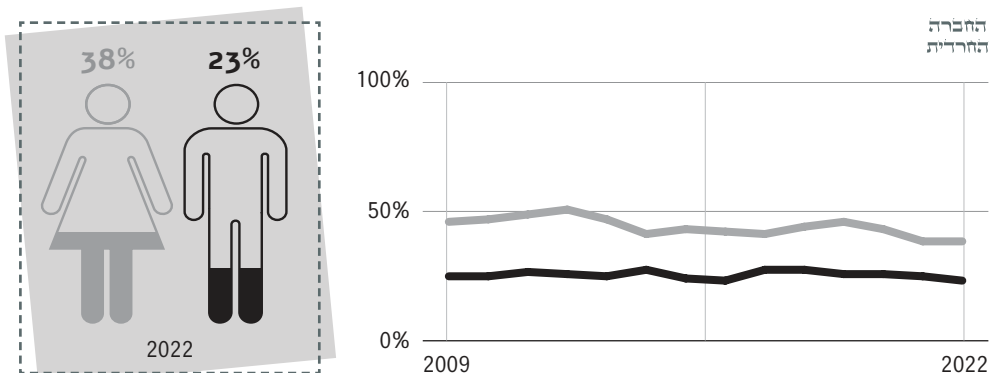
הכנסה ממוצעת ברוטו לחודש בש"ח, גילאי 25-64 בחברה החרדית

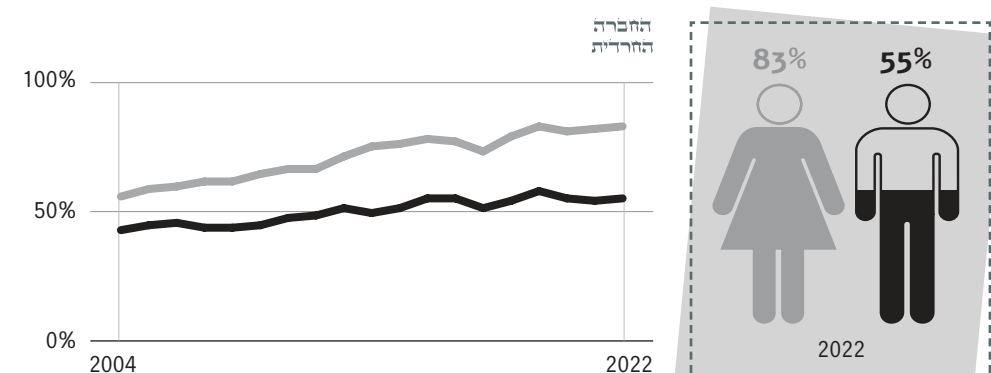
בעלי/ות תואר אקדמי (ראשון ומעלה) בחברה החרדית בקרב גילאי +20

שיעור המועסקים במשרה חלקית בחברה החרדית גילאי 25-64

השתתפות בכוח העבודה בחברה החרדית גילאי 25-64

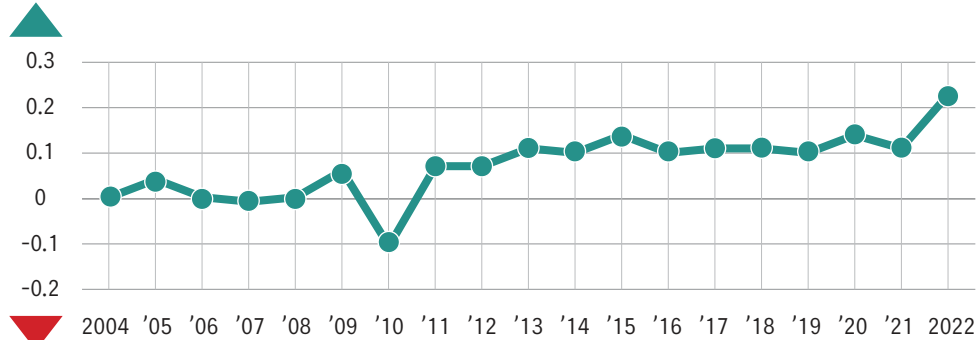

רמת השוויון המגדרי לאורך השנים

מתחילת המדידה בשנת 2004 עלתה רמת השוויון המגדרי בישראל ב-23% בלבד (שיפור של 1.2% בממוצע לשנה). בין השנים 2004-2008 לא חל שינוי משמעותי ברמת השוויון המגדרי. משנת 2009 ועד שנת 2013 החל שיפור מסוים ורמת השוויון המגדרי עלתה באיטיות (פרט לשנת 2010 שבה חלה ירידה משמעותית בייצוג הפוליטי של נשים). בין השנים 2013-2021 רמת השוויון נותרה, יחסית, ללא שינוי (חלק מהתנודות נבעו מהרעה בהיבטים תעסוקתיים שפגעה גם בגברים והביאה לצמצום פערם מגדריים, ולא משיפור במצבן של נשים). בשנת 2022 חל שיפור בממד העוצמה עקב עליה משמעותית בייצוג פוליטי של נשים (מינוי שרות ומנכ"ליות במשרדי הממשלה בממשלת בנט-לפיד), ורמת השוויון המגדרי עלתה ב-12% (הייצוג הפוליטי ירד דרמטית בשנים 2023-2024 לכן שיפור זה הוא קצר-טווח).

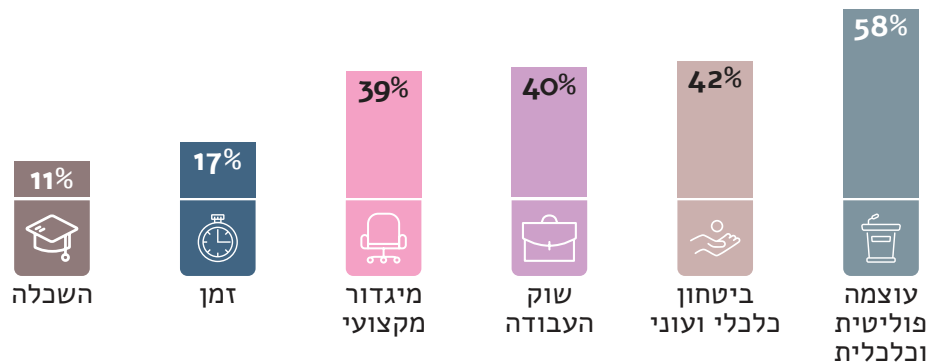
שוויון

אי-שוויון

עומק האי-שוויון

חישוב עומק האי-שוויון מאפשר לזהות באיזה תחום הפער בין נשים לגברים הוא הגדול ביותר ובאיזה תחום הוא הקטן ביותר. ככל שהאחוז גבוה יותר, כך האי-שוויון גדול יותר.

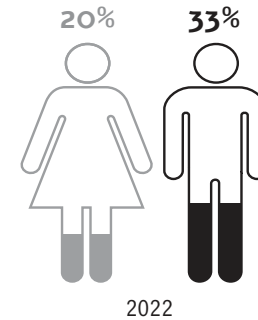

מקור: מדד המגדר 2024

הצטלבויות: א.נשים עם מוגבלות

קיימים פערים מגדריים משמעותיים בקרב א.נשים עם מוגבלות. על אף שנשים עם מוגבלות משכילות יותר, הן משתתפות פחות בשוק העבודה ומרוויחות, בממוצע, כמחצית מגברים עם מוגבלות.

השתתפות בכוח העבודה האזרחי גיל 15 ומעלה

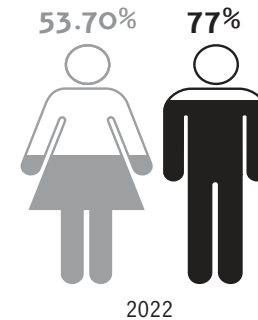
מקור: רישום אוכלוסין א.נשים עם מוגבלות, למ"ס

בעלי/ות תואר אקדמי

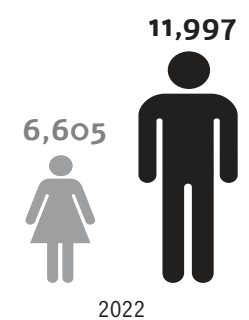
מקור: רישום אוכלוסין א.נשים עם מוגבלות, למ"ס

תחושת ביטחון בהליכה בחשיכה

מקור: רישום אוכלוסין א.נשים עם מוגבלות, למ"ס

שוק העבודה: שכר חודשי ממוצע* בש"ח

מקור: רישום אוכלוסין א.נשים עם מוגבלות, למ"ס

*נשים 62-18, גברים 67-18

המלצות לכיווני פעולה ומדיניות

1

המשבר הרב-מערבתי שישראל נמצאת בו משפיע באופן שונה על נשים ועל גברים. מענה הולם לצרכים מגדריים ייחודיים חייב להינתן באופן שוטף ולהתבסס על **נתונים רגשי-מגדר**, המשמשים תשתית להבנת הצרכים של נשים מקבוצות חברתיות שונות ולפיתוח מדיניות שמבטיחה שינוי בהתאם. לכן נדרשים איסוף שיטתי ופרסום בזמן אמת של נתונים סטטיסטיים מפולחים מגדרית. הדבר רלוונטי לכלל הגורמים העוסקים באיסוף ופרסום של נתונים – **הן רשויות המדינה והן מכוני מחקר וארגונים בחברה האזרחית**.

2

המלחמה והמשבר הפוליטי, הכלכלי והחברתי שכרוך בה ממחיש את הצורך **בהטמעת חשיבה מגדרית כאסטרטגיה לגיבוש מדיניות, הקצאת משאבים וחינוך**. היעדר היישום של החלטת הממשלה 2331 משנת 2014 בנושא, והפרה של החלטות ותקנות אחרות בתחום של ייצוג הולם ומניעת הדרה של נשים במרחב הציבורי, מעידים על צורך בריענון ההחלטה וביצירת מנגנוני אכיפה ובקרה אפקטיביים להבטחת שוויון מגדרי. ריבוי היוזמות האזרחיות מפרוץ המלחמה מעלה את הצורך **להטמיע שיקולים מגדריים גם במיזמים אזרחיים** (בין היתר מיזמים של סיוע, ביקורת אזרחית ושיקום).

3

השנים האחרונות מדגימות עד כמה **ההישגים** בתחום השוויון המגדרי בכלל, ובהיבטי הייצוג הפוליטי של נשים והשפעתן על עיצוב מדיניות וקבלת החלטות במישור הפורמלי בפרט, הם **שבריריים**. נוסף על כך, ניתוח נתוני מדד המגדר לאורך השנים מלמד כי **כוח פוליטי פמיניסטי פורמלי** מביא לצמצום פערים מגדריים בתחומי חיים שונים. מכאן שיש לבחון דרכים שונות למיסוד כוח מסוג זה בזירה הפוליטית, בין היתר הרחבת **החקיקה המחייבת ייצוג** מגדרי שוויוני לתחומים נוספים, הצבת **יעדים קונקרטיים** לצמצום הפערים המגדריים בכל תחומי החיים, וגיבוש **סדר יום פמיניסטי מחייב** במפלגות השונות.

4

הדפוסים השונים של נשים וגברים באשר **להשתתפות בשוק התעסוקה והיעדרות ממנו במהלך חודשי המלחמה** מעידים ביתר שאת על הצורך בגיבוש פתרונות שיטתיים שיאפשרו התמודדות עם חיי עבודה ומשפחה, כדי שנשים (וגברים) יוכלו להתפרנס ולגדל ילדים בכבוד, בין היתר צמצום מספר השעות בשבוע העבודה וחישוב מחדש של החשבונאות הלאומית באופן שעשייתן ותרומתן הכלכלית של נשים בביצוע עבודות שקופות בבית ובמשפחה יבואו לידי ביטוי בתמ"ג ויתוגמלו בדרכים שונות. בהקשר הזה נדרש ביצוע **סקר תקצוב זמן** שנתי שימשמש תשתית לבחינת השינויים בהיקף הזמן שנשים וגברים מקדישים לעבודה בשכר ושלא בשכר.

5

מנגנונים שנועדו לבטא הערכה והוקרה למשרתי המילואים, כגון תגמול כספי ישיר, הטבות בלימודים אקדמיים וקדימות במכרזים ציבוריים, **עלולים להתמסד כדפוסים מגדריים של אי-שוויון** בהזדמנויות ובתגמול. יש לבחון את המנגנונים השונים גם בראי ההשלכות ארוכות הטווח שלהם על שוויון בין נשים לגברים.

6

הגידול המואץ בתפוצת כלי נשק במרחב האזרחי, הציבורי והפרטי הוא מקור להגברת האלימות בחברה הישראלית. הניסיון ממדינות אחרות מלמד כי ההנחה שריבוי כלי נשק מייצר ביטחון אינה תקפה, ולכן **בטווח הארוך יש צורך להניע מהלך לצמצום היקף הנשק במרחב האזרחי. בטווח המיידי נדרש מיסוד של מנגנוני בקרה אפקטיביים בתהליך מתן רישיונות להחזקת נשק פרטי, כולל שילוב של מידע ממערכות הרווחה, הבריאות והביטוח הלאומי, מידע שהוא קריטי למניעת מקרים של מתן רישיון נשק למי שאינם כשירים ועלולים להוות סיכון** (לעצמם או לסביבתם), ולהגנה על נשים שמתמודדות עם אלימות במשפחה.

האינדיקטורים המרכיבים את מדד המגדר 2024

שוק העבודה

- 1 השתתפות בכוח העבודה האזרחי
- 2 עבודה במשרה חלקית
- 3 שכר חודשי
- 4 שכר שעתי
- 5 שכר חציוני
- 6 עובדות/י חברות כ"א
- 7 הטבות מעסיקים
- 8 עצמאיות/ים
- 9 הכנסה עצמאיות/ים
- 10 ריבוי משרות
- 11 פחות משכר המינימום
- 12 שכר גבוה פי 2 מהמוצע
- 13 רציפות תעסוקתית
- 14 משרה חלקית שלא מרצון
- 15 אבטלה ממושכת
- 16 עסקים קטנים

זמן

- 1 חופשה בארץ
- 2 חופשה בחו"ל
- 3 פעילות התנדבותית
- 4 עבודה במשרה חלקית בעקבות עבודת בית
- 5 שימוש באינטרנט
- 6 50+ שעות עבודה בשבוע
- 7 ממוצע שעות עבודה בשבוע
- 8 זמן הגעה לעבודה

השכלה

- 1 בעלות/י 13-15 שנו"ל
- 2 בעלות/י 16+ שנו"ל
- 3 סגרגציה בהשכלה גבוהה
- 4 מתקשות/ים במתמטיקה
- 5 זכאות לבגרות
- 6 שיעור למידה בתיכון (גילאי 15-17)
- 7 ציוני פסיכומטרי
- 8 עמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות בקרב בני 26
- 9 זכאים לבגרות שנבחנו ב-5 יח"ל במתמטיקה

בריאות

- 1 תוחלת חיים
- 2 שיעור התמותה
- 3 הערכת בריאות
- 4 עישון
- 5 תחושת דיכאון
- 6 פעילות גופנית

א.נשים עם מוגבלות

- 1 תואר אקדמי
- 2 השתתפות בשוק העבודה
- 3 שכר חודשי ממוצע
- 4 נשואים/נשואות
- 5 תחושת ביטחון בהליכה בחשיכה

מגדר מקצועי

- 1 שכירות/ים בהיי-טק
- 2 בידול מגדרי במשלחי יד ספציפיים (הנדסה, אדריכלות, רפואה, סיעוד, הוראה, פיתוח תכנה, משפט, פקידות, מכירות, תעשייה, ניקיון, ועוד)
- 3 סגרגציה לפי משלחי יד
- 4 סגרגציה לפי ענפים

עוני

- 1 תחולת העוני
- 2 גמלת הבטחת הכנסה
- 3 הכנסה מפנסיה
- 4 נזקקות/ים לשירותי רווחה

אלימות

- 1 פניות חדשות למרכזי הסיוע
- 2 מטופלות במרכזי אלימות במשפחה
- 3 בטחון בהליכה ברחוב
- 4 בני/ות 20+ שהוטרדו מינית
- 5 תיקי עבירות בין בני זוג
- 6 בטחון בהליכה בחשיכה

עוצמה

- 1 חברות/י הכנסת
- 2 שרות/ים בממשלה
- 3 ראשי/ות רשויות מקומיות
- 4 סגל בכיר באוניברסיטאות
- 5 מנכ"ליות/ים במשק
- 6 דירקטוריות/ים בחברות ציבוריות
- 7 דירקטוריות/ים בחברות ממשלתיות
- 8 שלוש הדרגות העליונות בשירות המדינה
- 9 נשים בתפקידי ניהול במגזר הציבורי
- 10 מנכ"ליות/ים משרדי ממשלה
- 11 אל"מיות בצה"ל

משפחה וילודה

- 1 פיריון נערות
- 2 משפחות חד הורית
- 3 גיל נישואין ממוצע
- 4 מספר ילדים ממוצע לאם
- 5 ממוצע גיל האם בלידה ראשונה
- 6 גרושות וגרושים
- 7 מעולם לא נישאו
- 8 אלמנות ואלמנים

תרבות וספורט

- 1 שירים בביצוע זמרות/ים במצעד השנתי
- 2 פרס ישראל
- 3 שחקניות/ים בתיאטרון
- 4 במאיות/ים בתיאטרון
- 5 ייצוג בחדשות
- 6 השמעות ברדיו זמרות/ים ישראלים
- 7 השמעות ברדיו זמרות/ים בינלאומיים
- 8 ספורטאיות/ים פעילות

החברה החרדית

- 1 השתתפות בכוח העבודה האזרחי
- 2 משרה חלקית
- 3 שכר חודשי
- 4 שכר שעתי
- 5 לומדות/ים לתואר אקדמי

פריפריה

- 1 השתתפות בכוח העבודה האזרחי
- 2 שכר חודשי
- 3 רציפות תעסוקתית

חברה ערבית

- 1 השתתפות בכוח העבודה האזרחי
- 2 משרה חלקית
- 3 שכר חודשי
- 4 שכר שעתי
- 5 בעלות/י 13-15 שנו"ל
- 6 בעלות/י 16+ שנו"ל
- 7 פיריון נערות
- 8 גיל נישואין
- 9 משרה חלקית שלא מרצון
- 10 זכאות לבגרות
- 11 מתקשים/ות במתמטיקה
- 12 עישון
- 13 ציוני פסיכומטרי

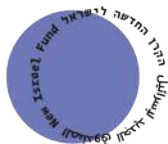
גיל 65+

- 1 השתתפות בכוח העבודה האזרחי
- 2 שכר חודשי
- 3 שעות עבודה בשבוע
- 4 לא נישאו מעולם
- 5 נשואות/ים
- 6 תוחלת חיים בריאים
- 7 רמת תפקוד
- 8 מצב בריאותי
- 9 מקבלי פנסיה
- 10 הכנסה מפנסיה
- 11 תחושת דיכאון

מרכז שוות במכון ון ליר בירושלים שם לו למטרה להטמיע את מושג השוויון המגדרי בחשיבה ובפעולה החברתית, ובכך להוציא את סוגיית האי-שוויון המגדרי מתחום אחריותן הבלעדית של הנשים ולנסחה כתפיסת עולם חברתית הנוגעת לכלל החברה בישראל. המבט המגדרי חושף את המנגנונים המכוננים אי-שוויון ביחסי הכוח הכלכליים, הפוליטיים והתרבותיים בין גברים לנשים. הרחבתו של מבט זה אל החברה בכללותה מאפשרת לקרוא תיגר על הסדר החברתי הקיים ולגרום לכך שעולמן, צורכיה וניסיון חייהן של נשים ממגוון מיקומים חברתיים וקבוצות יובאו בחשבון בכינונו של סדר זה.

בחוברת מוצגים נתונים מרכזיים של מדד המגדר.
כלל הנתונים המרכיבים את המדד זמינים באתר yodaat.org **יודעת**

פיתוחו ופרסומו של מדד המגדר התאפשרו הודות לתמיכתם הנדיבה של הקרנות והגופים הבאים:

**קרן
גלילא**

רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים 9104001, ת"ד 4070, טל' 02-5605222; פקס 02-5619293
43 Jabotinsky St., Jerusalem 9104001, P.O.B. 4070, Tel. 972-2-5605222, Fax. 972-2-5619293
شارع جابوتنسكي ٤٣، القدس ٩١٠٤٠، ص. ب. ٤٠٧٠، تلفون: ٥٢٢٢-٩٧٢-٠٢، فاكس: ٥٦١٩٢٩٣-٠٢
vanleer@vanleer.org.il • www.vanleer.org.il